

BSOBAC-3 21V - Bacheloroppgave med forskningsmetode

Møtet med etniske minoritetsforeldres frykt og mistillit for det norske
barnevern

- En litteraturgjennomgang

Universitetet
i Stavanger

Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Bachelor i sosialt arbeid

Stavanger/18.05.21

Kandidatnummer: 3069

Antall ord: 12072

1. Innholdsfortegnelse

2. INNLEDNING	5
2.1 BAKGRUNN FOR VALG AV TEMA	5
2.2 FORMÅL MED OPPGAVEN	6
2.3 PRESENTASJON AV PROBLEMSTILLING	7
2.4 BEGREPSAVKLARING	8
2.4.1 <i>Etnisk minoritet og innvandrere</i>	8
2.4.2 <i>Diskurs</i>	9
2.4.3 <i>Etnosentrisme og kulturrelativisme</i>	9
2.4.4 <i>Stereotypier, fordommer og stempling</i>	9
3. FAGLIG KUNNSKAP / TEORETISK REFERANSERAMME	10
3.1 KULTURENS BEGRENSNINGER	10
3.2 KULTURALISERINGSPROSESSEN – ÅRSÅK ELLER VIRKNING?	11
3.3 URIE BRONFENBRENNERS UTVIKLINGSØKOLOGISKE MODELL	12
3.4 YRKESKOMPETANSE	13
3.5 FIRE-PERSPEKTIVMODELLEN	14
3.6 PERSON I SITUASJON	16
3.7 ALEX HONNETHS ANERKJENNELSESTEORI	16
4. METODE	19
4.1 VALG AV METODE	19
4.2 FORDELER OG ULEMPER MED LITTERATURSTUDIE	19
4.2.1 <i>Tilgjengelighet og ressurs</i>	19
4.2.2 <i>Valid resultat</i>	20
4.2.3 <i>Kritisk tenkning og systematikk</i>	21
4.3 INKLUSJON OG EKSKLUSJONSKRITERIER	21
4.3.1 <i>Generelle kriterier for søk av litteratur</i>	21
4.3.2 <i>Fagspesifikke kriterier for valg av litteratur</i>	22
4.4 DATAINNSAMLING	23
4.5 ANALYSEMETODE	25
4.6 STUDIENS TROVERDIGHET	25
5. RESULTATER	26
5.1 PRESENTASJON AV FUNN	26
7. DISKUSJON	31
7.1 HVLKE GRUNNER ER DET TIL AT ENKELTE INNVANDRERE HAR MISTILLIT OG FRYKT I FORHOLD TIL NORSK BARNEVERN?	31

7.1.1 Konstruksjonen av frykt basert på representasjoner.....	31
7.1.2 Krenkende praksis.....	33
7.2 HVORDAN PÅVIRKER MISTILLIT OG FRYKT SAMSPILLET MELLOM INNVANDRERFAMILIER OG DET NORSKE BARNEVERNTJENESTEN?	34
7.2.1 Kommunikasjonens fallgruver	34
7.2.2 For-forståelsens begrensninger i relasjonen	34
7.2.3 Sosio-økonomiske faktorer	35
7.3 HVA KAN NORSK BARNEVERN GJØRE FOR Å MINSKE MISTILLITEN OG FRYKTEN OG BEDRE SAMHANDLINGEN MED INNVANDRERFORELDRE?.....	37
7.3.1 Perspektivenes betydning.....	38
7.4 STUDIENS BEGRENSNINGER	39
8. AVSLUTNING	40
8.1 FORSLAG FOR VIDERE PRAKSIS.....	41
8.2 VIDERE FORSKNING.....	42
9. LITTERATURLISTE.....	43

Ulv, ulv

Svetten renner, pulsen øker ...

HJELP, HJELP

Ropes ut.

Hvor er hjelpen, når en trenger ...

HJELP, HJELP

Og tårene renner.

Skikkelsen øker,

lydene knaser,

ULV, ULV

roper alle

Stegene nærmer seg,

Bekymringene sprer seg

ULV, ULV ikke spis

ULVEN har kommet,

Og strekker ut hender

«Kom her» sier ulven,

«Jeg har kommet for å hjelpe»

1

¹ Egen komponert dikt med formål om å fremheve dualistisk synspunkt på barneverntjenesten som et hjelpeapparat og et apparat preget av frykt.

2. Innledning

2.1 Bakgrunn for valg av tema

I tråd med den økte globaliseringen og innvandringen i Norge, melder SSB at det i 2021 er 800 094 innvandrere i Norge (SSB, 2021). Med dette medføres det en økning av etniske minoriteter, større mangfold, flere kulturelle tradisjoner og verdier, og økende ulikheter (Meld. St. 6 (2012-2013), s. 1). Samtidig som skillet mellom majoriteten og minoriteten tydeliggjøres av egne særtrekk, ser man at «barn og unge med innvandrerbakgrunn er overrepresentert som mottakere av hjelpetiltak i hjemmet sammenlignet med barn uten innvandrerbakgrunn» (Bufdir, 2017).

Kontroverser rundt den norske barneverntjenesten har pågått i flere år. Med demonstrasjoner, facebook-grupper, og mediedekning nasjonalt og internasjonalt, medfører dette økende tillitsutfordringer for det norske barnevernet fra blant annet ulike etniske minoritetsgrupper (Czarnecki, 2018, s. 5). Offentlige myndigheter har i flere år fremhevet det manglende tillitsforholdet mellom barnevernet og den etniske minoritetsbefolkning som et fokusområde, og etterlyser blant annet sosial arbeidere med kunnskap og kompetanse om etniske minoritetsgrupper (Meld. St. 6 (2012-2013), s. 132).

Til tross for at myndighetene i flere år har påpekt viktigheten med arbeidet av etniske minoriteter, hevder fortsatt likevel mange etniske minoritetsfamilier at de på bakgrunn av frykt og mistillit vegret seg for både å ta kontakt, samt være i kontakt med barnevernet (Fylkesnes, 2018, s. 20). Barneverntjenesten ble samtidig anklaget for å oftere gripe inn i en etnisk minoritetsfamilie enn en etnisk norsk familie, noe som skapte et syn om et barnevern som var ute etter å ta foreldre med minoritetsbakgrunn (Berg & Paulsen, 2021, s. 12). Faren med dette er at sårbare familier ikke får tilgang til nødvendige velferdstjenester, noe som strider mot barneverntjenestens hensikt for vern om barnet.

På den ene siden så fikk jeg gjennom praksis i barneverntjenesten innblikk i hvordan et godt samarbeid likevel er mulig, til tross for at frykt var en sentral faktor. Spesielt en hendelse inspirerte meg til å skrive om dette temaet. Jeg fikk være med i et avslutningsmøte med en kontaktperson og en etnisk minoritetsfamilie. Familien hadde fått hjelpetiltak i over ett år. Da

kontaktperson spurte familien om hvordan de opplevde kontakten med barneverntjenesten svarte barnet på vegne av familien: «I starten var vi veldig redde for dere da vi trodde at dere ville ta oss, men nå er vi veldig glad for hjelpen dere har gitt oss og tar dere gjerne imot igjen med åpne armer». Familiens syn på barneverntjenesten endret seg fra frykt for å bli frarøvet barna, til takknemlighet for barneverntjenestens involvering i deres liv.

På den andre siden er jeg selv definert som innvandrer da jeg har foreldre som ikke er etnisk norske, men som flyktet til Norge under krig. Jeg husker selv når jeg var liten at barndommen min var preget av representasjoner om et barnevern som tok meg fra foreldrene mine dersom jeg gjorde noe galt. Representasjonen av et slikt barnevern bar grunnlag fra mine foreldres venner som hadde bodd i Norge i lengre tid enn dem selv, og som ble forankret som en sannhet for foreldrene mine. Jeg utfører derfor denne forskningen på bakgrunn av egen erfaring fra ulike perspektiver, og interesse for et utfordrende arbeidsområde innenfor norsk barnevern.

Til tross for at mistillit og frykt kan være forankret i familiene ved start, er barneverntjenestens arbeidsform, hvordan de opparbeider relasjoner, og hvordan de håndterer kontakt, sentralt for arbeidets utvikling (Berg & Paulsen, 2021, s. 30-31). Det finnes derfor sentrale faktorer for hvordan frykt og mistillit oppstår i barneverntjenestens arbeid med etniske minoritetsfamilier, men det finnes likevel faktorer som til tross for dette fremmer et godt samarbeid mellom partene. Dette skal belyses gjennom å se på tidligere forskning på dette feltet.

2.2 Formål med oppgaven

Formålet med oppgaven er å tolke allerede eksisterende forskningsempiri fra et nytt perspektiv gjennom en litteraturstudie, for å påpeke ny forståelse. Her ønsker man å se på tidligere forskningslitteratur om sentrale faktorer som bedrer samarbeid og tillit mellom barneverntjenesten i Norge og etniske minoritetsfamilier. Det vil være interessant å undersøke hva som ikke fungerer i dette samarbeidet, hva som forårsaker frykt og mistillit, hvordan etniske minoritetsfamilier opplever sitt møte med barneverntjenesten, og hvilke praksiser som vil være gunstig for å møte etniske minoritetsfamilier som allerede har en negativ oppfatning av måten barneverntjenesten arbeider på. Forhåpentligvis vil denne oppgaven, ved å belyse tidligere forskningslitteratur i denne litteraturstudien, kunne trekke frem sentrale faktorer som

vil være aktuell for videre anbefalt praksis, og får å kunne bidra til å sette lys på nyttig kunnskap i et meget viktig fokusområde i Norge.

2.3 Presentasjon av problemstilling

Frykten som oppstår i kontakten med barneverntjenesten har ofte vært til stede før det i det hele tatt er en kontakt. Det tar ikke lang tid å bla i kommentarfeltet til nyhetsartikler som omhandler barneverntjenesten, før man ser hatmeldinger som baseres på et annen virkelighetssyn. Man ser begreper som «barnefjerner» eller setninger som «Barnevernet stjeler barn». Skremmende nok er det flere som deler dette synet om et velferdsorgan som skal være til barnets beste. Fremstillingen av barneverntjenesten i blant annet media har derfor vært en stor buffer for å skape et urealistisk virkelighetsbilde av det norske barnevern, men barnevernsarbeid er mer komplisert enn det som kommer frem (Berg & Paulsen, 2021, s. 12). Mye av barnevernsarbeidet er taushetsbelagt, noe som fører til at kritikken ofte står ubesvart.

I media fremheves heller ikke fakta som at flertallet av barneverntjenestens saker er basert på hjelpetiltak og ikke omsorgsovertakelse noe mange tror (Berg & Paulsen, 2021, s. 12). Det nevnes heller ikke noe om at tall fra Statistisk sentralbyrå avkrefter myten om at barn fra Øst-Europa oftere blir plassert utenfor sitt eget hjem enn barn som vokser opp i Norge (Berg & Paulsen, 2021, s. 12). Når fakta ikke når frem står kritikerne fritt til å forme et bilde om barneverntjenesten preget av en velferdstjeneste som frarøver barn fra foreldre, og som ser på etniske minoriteter som dårligere foreldre. Med slike holdninger om barneverntjenesten i Norge, vil dette naturligvis få betydning for tillit- og samarbeidsforholdet mellom barneverntjenesten i møte med familien allerede før kontakten er etablert.

På bakgrunn av dette ble følgende problemstilling formulert:

«Hvilke utfordringer opplever barneverntjenesten i møte med etniske minoritetsforeldres frykt og mistillit for det norske barnevern, og hvordan kan barneverntjenesten arbeide for å fremme et godt samarbeid med etniske minoritetsforeldre?»

For å besvare på denne problemstillingen ble det formulert tre forskningsspørsmål:

1. Hvilke grunner er det til at enkelte innvandrereforeldre har mistillit til, og frykt for norsk barnevern?
2. Hvordan påvirker mistillit og frykt samspillet mellom innvandrereforeldre og den norske barneverntjenesten?
3. Hva kan norsk barnevern gjøre for å minske mistilliten og frykten, og bedre samhandlingen, med innvandrereforeldre?

2.4 Begrepsavklaring

For å kunne presisere og avgrense problemstillingens omfang, er det ønskelig å begrepsavklare aktuelle begreper som vil bli brukt i artikkelen.

2.4.1 Etnisk minoritet og innvandrere

Forståelsen av begrepet «etnisk minoritet» er kompleks, og må først forstås hver for seg. «Minoritet» kan forstås som en gruppe mennesker som oppfatter seg selv som annerledes og i mindretall enn majoriteten av storsamfunnet (Hagen & Qureshi, 1996, s. 19). «Etnisk» derimot ble brukt for å betegne en folkegruppe med egne fellestrekk som for eksempel språk, religion og nasjon (Hagen & Qureshi, 1996, s. 19). Sammen vil man kunne forstå etnisk minoritet som en folkegruppe med egne særtrekk som er i mindretall i storsamfunnet.

Norske myndigheter har dannet ulike innvandrerkategorier for å skille de ulike innvandreregruppene, som baseres på motiver til flytting. I forhold til problemstillingen vil etniske minoriteter i denne oppgaven defineres som arbeidsinnvandrere, flyktninger og asylsøkere. Arbeidsinnvandrere har flyttet til Norge på frivillig basis, mens flyktninger og asylsøkere er mennesker som er blitt tvunget til å flykte fra sitt hjemland (Kaya, 2010. S. 127).

Når det oppstår utfordringer knyttet til ulike levemåter blant minoriteter og majoriteter, må barnevernsarbeidere opparbeide nok kunnskap og kompetanse for å kunne tilrettelegge for en tilpasset integrasjon. Årsaken er at ulike innvandreregrupper har ulike sosial bakgrunn og motiver, noe som fører til at ulike innvandreregrupper står ovenfor ulike problemer (Kaya, Høgmo & Fauske, 2010, s. 58-59). For eksempel står arbeidsinnvandrere i en annen posisjon

når det kommer til økonomiske goder i NAV enn flyktninger og asylsøkere. Særbehandling av ulike innvandrergupper kan føre til ulikt levekår, og er en viktig faktor å legge til grunn for forståelsen av de ulike familienes utfordring i en barnevernssak.

2.4.2 Diskurs

Diskurs er et begrep som både begrunner hva som er virkelig, «og avdekke verdier, normer og subjektive tilstander» (Røkenes & Hanssen, 2012, s. 37). Habermas (1999) skiller mellom teoretisk diskurs, som er basert på sannheten, praktisk diskurs, som er basert på virkeligheter forankret i bestemte normer og verdier, og eksplikativ diskurs, «som dreier seg om drøfting av hvor forståelig de språklige ytringene er» (Røkenes & Hanssen, 2012, s. 37). Forståelse av rådende diskurser som preger samfunnet er derfor aktuelt for problemstillingen i denne oppgaven. Dette fordi samfunnets normer og regler kan prege følelser og tanker hos samfunnets borgere. Denne oppgaven tar i bruk begrepet diskurs under drøftingen.

2.4.3 Etnosentrisme og kulturel relativisme

Ved et etnosentrisk synspunkt vil man forstå andre sine handlinger på bakgrunn av våre egne verdier, uten hensyn til kulturelle og etniske faktorer (Aadnesen & Hærem, 2007, s. 57-58). Kulturel relativisme derimot er det motsatte av etnosentrisme, hvor man tenker at andres handlinger er en del av en kultur (Aadnesen & Hærem, 2007, s. 58). Dette er sentrale begreper som må forfektes i barneverntjenesten for å gjøre man bevisst på hvilke kulturperspektiv har som utgangspunkt i møte med familienes kulturforskjeller.

2.4.4 Stereotypier, fordommer og stempling

Mennesker er opptatt av å tillegge mening i vår persepsjon. I lys av kunnskap og kompetanse om mennesker med ulikt livssyn og kulturforskjeller fra majoriteten, er man utsatt for en mental fallgrube som tar utgangspunkt i snarveier for å forstå andre mennesker (Myers. D., Abell. J., Kolstad. A. & Sani. F, 2010, s. 105-106). Med tanke på mistillit og frykt, er det viktig å sette fokus på ulike mentale snarveier som kan prege samhandling mellom barnevernsarbeideren og etniske minoritetsfamilier.

Stereotypier er sosialt konstruerte skjemaer som ikke har noe empiriske grunnlag (Helgesen, 2011, s. 310). Dette kan være at alle asiater er gode i matte. Fordommer derimot utvikles

som oftest fra stereotyper, og er en negativ ladet holdning rettet mot visse grupper- på bakgrunn av feilaktiv informasjon (Helgesen, 2011, s. 310). Dette kan for eksempel være at alle muslimske menn er voldelige.

Stempling er en kategoriseringsprosess hvor man tilskriver visse egenskaper til enkelte personer på bakgrunn av deres utseende eller bestemte handlinger (Skytte, 2009, s. 72-73). Man kan på bakgrunn av stempeling tenke at kvinner som går med hijab lever i et kontrollert ekteskap.

3. Faglig kunnskap / teoretisk referanseramme

I denne delen av oppgaven vil det bli presentert sentral teoretisk fagkunnskap som vil være betydningsfull for hvilke perspektiv man forankrer i lys av resultatets drøfting.

3.1 Kulturens begrensninger

Lov om barneverntjenester (barnevernloven) 1992 § 1-1 påpeker statens ansvar for å «sikre at barn og unge som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp, omsorg, og beskyttelse til rett tid». Lovparagrafen kan forstås i vid forstand, og har ikke tydelige betingelser for hvilke «forhold som kan skade», og hvordan dette skal oppfattes. Dette setter føringer for en normativ forståelse for barnets oppdragelse, noe som fører til en omsorgskompetanse preget av historiske og kulturelle betingelser (Skytte, 2019, s. 182).

Kultur kan defineres som en gruppes som deler felles levemåter, skikker, regler, tradisjoner, normer og verdier (Hagen & Qureshi, 1996, s. 17). Innad i hver kultur finnes det egne kulturelle koder. Kulturelle koder beskrives som uskrevne regler for hva som oppfattes som sosial akseptabel atferd i ulike situasjoner, og opptrer ofte automatisk. Hovedsakelig forankres dette i et etnosentrisk synspunkt hvor man ser på sin egen kulturs atferd som normal (Røkenes & Hanssen, 2012, s. 135).

Forståelsen av barnets behov og barneoppdragelse er dynamisk. Hva som oppfattes som god eller akseptabel omsorg i ett land eller i en kultur er stadig i endring. For eksempel var det normalt og lovlig å gi barn fysiske avstraffelser i Norge før 1972 (Tesseem, 2015). Nå er dette ulovlig. Et annet eksempel er at det i Norge er vanlig å sove i en seng, mens i andre kulturer

kan det være naturlig å sove på gulvet. Dynamiske diskursene om barneoppdragelse og barns behov er derfor ulik til enhver tid, i ulike kulturer, og kan være med på å definere en ensidig virkelighet. Dette setter grenser for hvordan man opplever og forstår etniske minoritetsfamilier man er i kontakt med, slik at man på bakgrunn av den norske kulturen vil oppfatte etniske minoriteter som annerledes (Skytte, 2019, s. 181-182).

3.2 Kulturaliseringsprosessen – årsak eller virkning?

I lys av norsk innvandrersforums prosjekt «Et flerkulturelt barnevern», kom det frem at innvandrere «har i gjennomsnitt vanskeligere levekår, blant annet lavere inntekt og dårligere helse, enn resten av befolkningen» (Ali, 2013, s. 4). Samtidig er dette en gruppe som er overrepresentert i barnevernsstatistikken (Berg & Paulsen, 2015). Det kan lett trekkes slutninger om kultur som årsak, men teorier antyder et mer kompleks samspill av ulike betingelser som skaper et sosialt problem. Prosessen av kulturalisering oppstår ved at man implisitt tilegner uhensiktsmessige meninger, som fører til at sosiale problemer blant etniske minoriteter begrunnes med kultur (Rugkåsa, Ylvisaker & Eide, 2017, s. 55). Dette kan føre til at man på bakgrunn av et generalisert syn på visse kulturer, tar utgangspunkt i dette som kunnskapsgrunnlag når man skal forstå situasjoner.

Kulturelle forklaringsmodeller som blant annet kulturel relativistisk perspektiv dominerer ofte i barnevernsarbeid. Det kan derfor bli lagt vekt på mangler fremfor informasjon fra brukeren selv, hvor for-forståelsen tar utgangspunkt i egen virkelighetsoppfatning av andres kultur og forventninger både på godt og vondt (Røkenes & Hanssen, 2012, s. 153). Det er derfor viktig å være bevisst på hvordan for-forståelsen kan prege vårt profesjonelle møte med etniske minoriteter, da denne forståelsen dannes på grunnlag av allmennmenneskelige fenomener, inntrykk, holdninger, fordommer eller på grunnlag av egne erfaringer, og har betydning for hvordan relasjonen oppleves (Røkenes & Hanssen, 2012, s. 154).

Kulturalisering kan tilsløre viktige forhold, som blant annet sosio-økonomiske forhold eller marginalisering, som i en barnevernssak kan være en avgjørende faktor et barns omsorgssituasjon (Rugkåsa et al., 2017, s. 55-56). Fordi sosio-økonomiske forhold og strukturer i samfunnet har indirekte innflytelse, kan dette være en årsak til forskjellsbehandling, usikkerhet, diskriminering og urettferdighet (Rugkåsa et al., 2017, s. 55-56), noe som fører til **frykt og mistillit** i møte med offentlige instanser. På grunnlag av dette

kan man forstå hvorfor lovverket forankret betydningen av brukermedvirkning. Dette betyr å la familien få medvirke i saker som gjelder dem, ha innflytelse i egen sak, slik at man både kan opparbeide deres synspunkt på saken, forhindre at arbeidet preges av et trangsynt kulturaliseringsgrunnlag, og for å øke motivasjonen i forhold til eget endringsarbeid (Ellingsen & Levin, 2016, s. 106).

3.3 Urie Bronfenbrenners utviklingsøkologiske modell

Hvorfor er det slik at etniske minoriteter er overrepresentert i barnevernsstatistikken? Omsorgssituasjonen til et barn er kompleks, og består ofte av flere aktuelle forhold. Har far mistet jobben? Har mor økonomiske utfordringer? Har foreldrene rusproblemer? Har far psykiske eller fysiske utfordringer? Selv om flere betingelser ikke angår barnet direkte, er det uunngåelig at dette ikke har en innvirkning i barnets liv og familiens livssituasjon på ulike nivåer.

Uri Bronfenbrenner utarbeidet en utviklingsøkologisk modell i 1979 som beskriver ulike gjensidig avhengige faktorer som spiller en rolle i barnets utvikling (Bunkholdt & Kvaran, 2015, s. 121). Basert på teorien vil barnet påvirkes av hendelser og erfaringer på fire ulike nivåer; mikronivå, mesonivå, eksonivå og makronivå (Bunkholdt & Kvaran, 2015, s. 121).

Mikronivået består av erfaringer fra direkte samspill mellom barnet og nære relasjoner som har direkte kontakt med barnet, som blant annet foreldre, barn på skolen og nabolaget. Familielivet og erfaringene som oppstår formes gjennom grensesetting, sosial læring og samspill (Bunkholdt & Kvaran, 2015, s. 122).

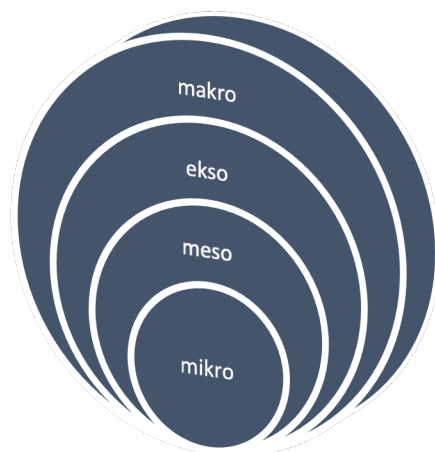
Mesonivået består av relasjoner mellom de ulike individene i mikronivået. Forholdet som oppstår kan være med på å fremme eller hemme følelses- og sosial utvikling, som vil påvirke barnets møte i andre relasjoner (Bunkholdt & Kvaran, 2015, s. 122).

På eksonivået påvirkes familien av ytre faktorer som ikke har en direkte relasjon til barnet, men til andre i mikronivået til barnet. Dette kan blant annet være økonomi og endringer i arbeidsmarkedet, noe som påvirker omsorgsevnen foreldrene klarer å gi til barnet (Bunkholdt & Kvaran, 2015, s. 122).

Makronivået derimot representerer kulturelle og sosiale forventinger, verdier, moral og normer. Her kan det skapes en felles forståelse innad i kulturer som spiller en sentral rolle for familien ved at den påvirker hvordan foreldre velger å oppdra sine egne barn, hvilke verdier de velger å videreføre til sine barn, og påvirker hvilken gruppe som vil få mulighet til å påvirke barnet (Bunkholdt & Kvaran, 2015, s. 122). Dette nivået er særlig aktuelt for oppgaven, da den i likhet med «rådende diskurser» i samfunnet har innflytelse på hvilke omsorgsstrategier og forventninger foreldre får (Christiansen, Iversen og Kojan, 2016, s. 114).

Spørsmålet er hvordan disse «rådende diskursene», forventningene, og relasjonene opptrer i profesjonell praksis mellom saksbehandler og etniske minoritetsfamilier, og hvordan dette påvirker familien på ulike nivåer. Samtidig tar teorien opp hvordan ulike sosiale arenaer og strukturer er med på å påvirke familiens situasjon i sin helhet, noe man kan diskutere om bør legges mer vekt på når man arbeider med en gruppe som statistisk belastet av samfunnsstrukturelle faktorer. På bakgrunn av dette vil man forsøke å trekke inn Bronfenbrenner sin teori i lys av frykt og mistillit i barnevernstjenesten.

Figur 1

3.4 Yrkeskompetanse

Under sosial interaksjon vil vår omverden persiperes ulikt fra person til person, hvor tolkning og forståelse vil baseres på subjektive forståelsesbriller som preger hvordan interaksjonen oppleves. Man ser blant annet hvordan barnevernsarbeidere i møte etniske minoriteter stilles overfor kommunikasjonsutfordringer. For at man skal kunne ivareta disse brukerne, er det

fundamentalt å opparbeide en yrkeskompetanse på bakgrunn av handlings- og relasjonskompetanse. Handlingskompetanse omhandler vår kunnskap og ferdighet som er nødvendige for at man skal kunne utøve et faglig forsvarlig og profesjonelt arbeid.

Relasjonskompetanse derimot handler om å forstå seg selv, forstå den andre, og hvordan dette utspilles i samspillet, noe man kan se ved fire-perspektivmodellen.

3.5 Fire-perspektivmodellen

Røkenes & Hanssen (2012) tar utgangspunkt i en fire-perspektivmodell for å forklare om sosiale samspill mellom mennesker, og betydningen av intersubjektivt samhandlingsrom i en bestemt yrkessammenheng (Røkenes & Hanssen, 2012, s. 40).

Tolkningen av interaksjonen baseres ifølge Røkenes og Hanssen på fire perspektiver situasjonen kan oppleves ifra; egenperspektiv, andreperspektiv, det intersubjektive perspektiv og samhandlingsperspektivet (Røkenes & Hanssen, 2012, s. 39).

Egenperspektiv omhandler å tolke verden fra vår eget perspektiv basert på vår egen «ryggsekk», som rommer vår personlige kompetanse, kunnskap, erfaringer, holdninger og verdier. Dette utgjør bakgrunnen for vår for-forståelse i møte med den andre. Røkenes og Hanssen påpeker viktigheten av å være bevisst og reflektert over egen for-forståelse, erfaringer, kulturbakgrunn, holdninger, verdier, og menneskesyn før man trør inn i relasjonen, da dette vil farge vår persepsjon av den andre i interaksjonen (Røkenes & Hanssen, 2012, s. 40). På den andre siden er det risiko for å utøve et krenkende arbeid mot brukerne våre, dersom man ikke har en reflekterende holdning til seg selv i samhandling med sårbare brukere.

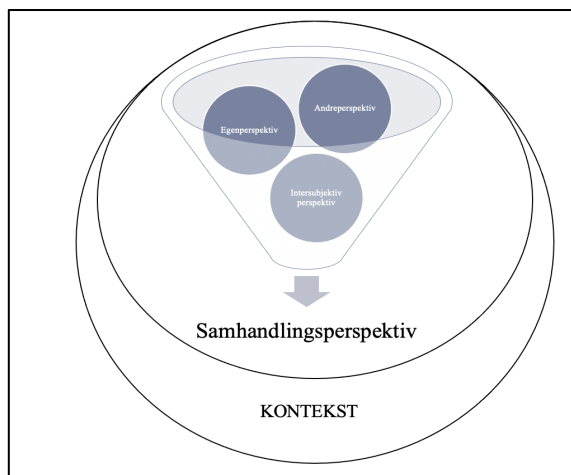
Andreperspektiv tar for seg den andres tolkning av interaksjonen (Røkenes & Hanssen, 2012, s. 41). På lik linje som vi har en egen for-forståelse preget av egen kunnskap og kompetanse, har alle andre mennesker ulik ryggsekk med egne forutsetninger for å forstå den samme interaksjonen som oss. Det er derfor grunnleggende å jobbe for å forstå hvor den andre er, og ivareta deres forståelse. Med andre ord søker man etter å forstå brukerperspektivet ved å lytte, anerkjenne den andre, samt bekrefte deres forståelse (Røkenes & Hanssen, 2012, s. 41). Utfordringen er om man klarer å opparbeide og forholde seg til den andres verden etter deres premisser.

Gjennom **det intersubjektive perspektiv** vil man gjennom kommunikasjon, og forståelse av den andre, kunne utvide begges forståelser til noe felles. Mennesket har et grunnleggende behov om å delta i gjensidig kommunikasjoner med andre, noe studier av samspill mellom spedbarn og mødre har vist (Røkenes & Hanssen, 2012, s. 41). Gjennom den gjensidige interaksjonen hvor begge forståelser deles og oppleves sammen, skaper man en *opplevelsesfellesskap* hvor man kan forstå mer av hvordan andres opplevelser er, hvordan deres tanker er formet, og hvilke følelser som oppstår. Samtidig vil det være mulig å oppdage eventuell miskommunikasjon og andre forståelser som ingen var klar over (Røkenes & Hanssen, 2012, s. 41).

Samhandlingsperspektivet er et metaperspektiv, med andre ord vårt perspektiv på perspektivene som tar utgangspunkt i vår forståelse i interaksjon og relasjon med andre. For å kunne forstå metaperspektivet må man ta i bruk kunnskap, teorier og modeller om kommunikasjon, samtidig som man tar i bruk vår kompetanse om kommunikasjon i den yrkesmessige konteksten. Dette kan gjøres ved at man etterspør etter den andres mening om kommunikasjonen, som for eksempel: «Er det mulig at jeg har misforstått det du har sagt?». Gjennom samhandlingsperspektivet, vil man forstå kommunikasjonsprosessen, samtidig som man utvikler interaksjonsferdigheter (Røkenes & Hanssen, 2012, s. 42-44). Og «det som skjer i kommunikasjonsprosessen, er et resultat av samspillet mellom person(er) og situasjon(er)» (Røkenes & Hanssen, 2012, s. 42).

Fire-perspektivmodellen er derfor relevant for oppgaven, for å forstå betydning av god kommunikasjon og relasjon med etniske minoriteters begrensende kompetanse om ulike systemer i Norge, hvor språkforskjell og kunnskapsmangel kan være en sentrale faktorer som rammer forståelse av samme kontekst.

Figur 2

3.6 Person i situasjon

Det å se på interaksjonen av individuelle og strukturelle forhold for å beskrive et problem stammer fra Mary Richmonds utsagn om at man i en hjelperelasjon bør vektlegge betydningen av «man and the enviroment» (Person i situasjon) (Ellingsen & Levin, 2016, s. 57). Richmond la vekt på interaksjonen mellom individet og samfunnet, og påpeker hvordan sosiale utfordringer oppstår og opprettholdes på bakgrunn av problemer i samspillet individet har med samfunnet (Ellingsen & Levin, 2016, s. 57). Man utelukker derfor ikke individets ansvar i utfordringen som har oppstått, men tilegner andre forhold en særegen rolle som har en betydning for hvordan situasjonen har utartet seg slik den har.

Ved å anerkjenne en persons situasjon, og å se fra den andres perspektiv for å forstå og handle ut fra deres premisser, vil man legge føringer for hvordan relasjonen vil utarte seg basert på alle parter oppfatning av situasjonen (Ellingsen & Levin, 2016, s. 117). Det vil si at man legger vekt på å forstå andres oppfatninger, forstå den andres opplevelser, og ikke kun legger avgjørende vekt på vår egen oppfatning, noe som er grunnleggende for arbeid med etniske minoriteter hvor kommunikasjon kan være en utfordring for å opparbeide samhandling og forståelse i relasjonen.

3.7 Alex Honneths anerkjennelsesteori

«Respekt blir ofte trukket frem som en kjerneverdi i sosialt arbeids teorigrunnlag...» (Ellingsen & Skjefstad, 2015, s. 98) hvor begrepet «anerkjennelse» ofte forbindes som et

synonym for respekt i møte med brukere. Velferdsorganisasjoner i Norge har i lang tid bygget sin praksis rundt idealet om «like muligheter og likeverd for hver enkelte» (Berg & Paulsen, 2021, s. 74). Anerkjennelse er sentralt og fundamentalt i kampen mot sosial ulikhet og sosial urettferdighet, samtidig som den stimulerer menneskets utvikling, og hvordan man føler seg. Dette ser man blant annet på kamper om homofiles rett til å gifte seg, og kampen om å bli anerkjent på lik linje som heterofile.

Alex Honneth sin anerkjennelsesteori tar utgangspunkt i at mennesker har et iboende behov for å bli anerkjent i ulike samspill. Anerkjennelsesprosessen er med på å utvikle vår identitet fordi den bekrefter hvem man er, noe som er grunnleggende for å kunne utvikle ferdigheter til å tre inn i relasjoner (Honneth, 1995, s. 125-129). Honneth skiller mellom tre ulike former for anerkjennelse: kjærlighet, rettigheter og solidaritet (Honneth, 1995, s. 129). Disse forsøker mennesket å erfare gjennom ulike anerkjennelsessfærer: den private sfære, den rettslige sfære og den solidariske sfæren.

Gjennom den private sfæren oppsøker man kjærlighet i form av varme, støtte og omsorg, noe som fører til at man utvikler sosiale kompetanser for å interagere med andre mennesker (Ellingsen & Skjefstad, 2015, s. 99).

Gjennom den rettslige sfæren omhandler det vår mulighet til å ta i bruk vår rettsstatus som et respektert individ, med lik behandling og rettigheter som andre i velferdssamfunnet. Ved utvikling av selvrespekt er det grunnleggende å oppleve følelsen av å bli respektert av andre (Ellingsen & Skjefstad, 2015, s. 100).

Gjennom den solidariske sfæren ønsker man følelsen av tilhørighet i fellesskapet, og følelsen av å bli verdsatt for ens ressurser og egenskaper i møte med samfunnet. Opplevelsen fører til utvikling av selvaktelse (Ellingsen & Skjefstad, 2015, s. 100).

Honneth påpeker på den ande siden behovet for å forstå krenkelsens rolle i sammenheng med utvikling av oss selv. Opplevelse av krenkelse vil true individers utvikling av selvtillit, selvrespekt og selvaktelse på ulike måter (Honneth, 1995, s. 131). Kroppslige krenkelser vil skade menneskers følelse av selvtillit. Krenkelser i form av marginalisering av grupper eller diskriminering ved at man ikke får tatt i bruk rettigheter kan være til skade for menneskets selvrespekt. Krenkelser i form av stigmatisering og diskriminering relateres til krenkelse av

egen verdi, og følelsen av å bli usynliggjort oppstår. Selvaktelsen står dermed i fare (Ellingsen & Skjefstad, 2015, s. 100-101). Poenget er at mennesket formes og utvikles gjennom anerkjennelse og krenkelser. Viktigheten av gjensidig anerkjennelse i den profesjonelle relasjonen spiller en sentral rolle i bekjempelsen av ulikhet, og for å få en identitetsfølelse, følelse av autonomi, og følelse av å bli anerkjent som en del av storsamfunnet.

Honneth får derimot kritikk fra blant annet Nancy Fraser for å legge for mye vekt på de mellommenneskelige relasjonene og det psykologiske, og har for lite fokus på de kollektive aspektene gjennom blant annet samfunnsbetingelser. Fraser mener at anerkjennelsesbegrepet må ses i sammenheng med samfunnsstrukturer og prosesser, deriblant hvordan økonomiske ressurser og goder omfordeles blant innbyggerne. Flere samfunnsstrukturer legger til rette for at diskriminering og urettferdig fordeling av ressurser, samtidig som de samme strukturene opprettholder denne ulikheten (Fraser & Honneth, 2003, s. 199-200 og 202-204).

Med hensyn til Honneth og Fraser sine synspunkter om anerkjennelse, kan man forstå hvordan kulturforskjeller kan være et hinder for relasjonsdannelse, samarbeid og autonomi, blant annet gjennom stigmatisering og manglende anerkjennelse av oppdragerstil og verdier, samtidig som samfunnsstrukturer spiller en sentral rolle i opprettholdelse av diskriminerende og stigmatiserende praksis mot blant annet etniske minoriteter.

Innenfor forskningsfeltet er det flere forskere som tar utgangspunkt i Fraser sin teori for å belyse frykt og deltakelsens rolle i samfunnet. Utfordringen i forhold til problemstillingen er at Fraser legger for liten vekt på krenkelser, hvordan dette oppleves og hvordan dette vil komme til uttrykk i den intersubjektive relasjonen. Denne oppgavens mål er å forstå frykten og mistilliten i relasjon med barneverntjenesten og hvordan dette utarter seg. Til tross for kritikken rettet mot Honneth sin teori om anerkjennelse, er det likevel grunnleggende å forstå Honneth sin teori i lys av frykt og mistillit blant familier som involveres med barneverntjenesten. Dette på bakgrunn av at kulturaspektet problematiseres som en årsak for utfordring og annengjøring, og følelsen av krenkelse av egen kultur, verdier og oppdragermåte står sentralt. Alex Honneth sin teori blir derfor betydningsfull når man skal forstå viktigheten av å tre inn i en profesjonell relasjon på en anerkjennende måte for å skape et godt utgangspunkt for tillit og samarbeid, samt forhindre frykt.

4. Metode

4.1 Valg av metode

Metode kan ses på som et redskap for å komme frem til ny kunnskap (Dalland, 2012, s. 112). For å kunne sikre at kunnskapen som forankres i konklusjonen er god nok, er det viktig å få frem et helhetlig svar på fenomenet man ønsker å forske på.

Litteraturstudie er en metode som tar utgangspunkt i systematisk innhenting, tolkning og analyse av allerede eksisterende litteratur for å komme frem til svar (Aveyard, 2019, s. 2). Fordi metoden gir større mulighet for å få frem flere synspunkter fra flere aktører, skape et helhetlig syn, og mulighet for mye relevant og valid data på kort tid, faller oppgavens metode på litteraturstudie. Målet er å trekke frem nok relevant empirisk litteratur som kan gi et valid svar på barneverntjenestens utfordringer i møte med minoritetsforeldres frykt og mistillit, samt innføre nye synspunkter på arbeidsmetodikk som kan minske disse utfordringene.

4.2 Fordeler og ulemper med litteraturstudie

4.2.1 Tilgjengelighet og ressurs

Takket være internett er muligheten for å tilegne seg kunnskap innfor vårt yrkesfelt stor. Flere forskningsartikler og litteratur fra ulike aktører i ulike land er tilgjengelig med ett tastetrykk, og fremhever blant annet ny kunnskap. Gjennom litteraturstudier vil man som nevnt tilegne et helhetlig syn på ulike fenomener og problemstillinger gjennom å ta utgangspunkt i ulike former for litteratur, både gamle og mer oppdaterte, som samles og skreddersys til en sammenhengende oppgave (Aveyard, 2019, s. 4-6). Man får derfor mulighet til å samle inn en stor mengde relevant data på kort tid, aktuell faglitteratur er lett tilgjengelig, og prosessen er betydelig mindre ressurskrevende om man har en god søkestrategi å følge (O'Leary, 2004, s. 81-82).

Sammenlignet med blant annet kvalitativ studie for denne bacheloroppgaven, er prosessen for en kvalitativ metode mer utfordrende. For det første er man i en spesiell tid hvor sosial interaksjon med andre mennesker er begrenset grunnet Covid-19. Med hensyn til at man ikke skal utsette informanter for smittefare, ville dette vært en aktuell problemstilling å tenke på

når man skal intervju foreldre. Et alternativ er derimot å ta intervjuet gjennom digitale plattformer dersom dette lar seg gjøre, men en stor del av oppgaven som intervjuer er å skape trygghet for informanten i intervjusetting (Utdanningsdirektoratet, (u.å), s. 15). Trygghet går mye på det medmenneskelige som oppstår i møtet, noe som forsvinner en del når en tar samtaler gjennom digitale plattformer. Det å skape en trygg atmosfære for informant kan derfor bli vanskelig.

En annen problemstilling er knyttet til hvordan man kommer i kontakt med foreldre som har vært i kontakt med barneverntjenesten. Dette er tidkrevende, sammenlignet med litteraturstudie.

4.2.2 Valid resultat

Validitet omhandler resultatets gyldighet, og forteller oss om konklusjonen man har trukket er troverdig (O'Leary, 2004, s. 61).

Oppgavens problemstilling «Hvilke utfordringer opplever barneverntjenesten i møte med etniske minoritetsforeldres frykt og mistillit for det norske barnevern, og hvordan kan barneverntjenesten arbeide for å fremme et godt samarbeid med etniske minoritetsforeldre?» er meget vid, og som baseres på en skjønnspreget arbeidsmetodikk. Det vil derfor være store individuelle ulikheter blant aktuelle informanter og den kunnskapen de sitter på om akkurat denne brukergruppen.

På bakgrunn av tilgjengelighet på kvalitetssikret data, slipper samtidig å tenke på risiko for at man ikke får samlet nok relevant data av informanter, da man har fri tilgang til andres litteratur, data og forskning. Muligheten for å trekke en gyldig konklusjon økes på bakgrunn av andres valide empiri (Aveyard, 2019, s. 4). Spesielt dersom man velger fagfelleverderte artikler som har et sterkt forankret empirigrunnlag.

Risikoen for å ikke få et fullverdig og helhetlig svar basert på en kvalitativ studie er større. Dette på bakgrunn av både tidsaspektet av en bacheloroppgave, omfanget av oppgaven, og antall informanter som kan gi gode og konkrete svar som er relevant og valid for en konklusjon. Kunnskapen hver informant sitter med om akkurat denne problemstillingen og denne brukergruppen varierer – det kan være man ikke får tak i nok informanter, og man

risikerer å sitte igjen uten nok evidens som kan underbygge en god konklusjon. Sammenlignet med kvantitativ studie, vil man kun få mulighet til å få inn adskilt data, som går mer i bredden enn dybden (Dalland, 2012, s. 112–113). For en bacheloroppgave med denne problemstillingen, er det større muligheter for å trekke gyldige slutninger gjennom en litteraturgjennomgang på bakgrunn av tidsrammen og tilgjengeligheten av gyldig data.

4.2.3 Kritisk tenkning og systematikk

Da tilgjengeligheten for mye varierende litteratur er stor, kan det oppstå utfordringer med å skille ut litteratur som er relevant, og som kan være med på å besvare forskningsspørsmålet (Aveyard, 2019, s. 43). Det finnes ulike typer litteratur, noe som krever en årvåken forsker som er kildekritisk, systematisk i sitt litteratursøk, og som klarer å fastslå hvilken litteratur som styrker oppgaven. Likeså er det viktig at man er kritisk til egen kunnskap, tolkning ståsted i prosessen, da man kan havne i en fallgrube hvor man søker etter litteratur på en usystematisk måte som bekrefter ens forståelse, også kalt «cherry-picking», fremfor å få frem synspunkter fra alle sider av problemstillingens aspekter (Aveyard, 2019, s. 13-14). I verstefall fører dette til at man trekker slutning som er unøyaktig. Å samle data på en systematisk måte, samt være kritisk til valgt litteratur med ulike synspunkter og egen forståelse av litteratur er derfor grunnleggende for en nøytral evidensbasert forskning som er troverdig og reliabel, og vil videreføres gjennom inklusjons- og eksklusjonskriterier.

4.3 Inklusjon og eksklusjonskriterier

4.3.1 Generelle kriterier for søk av litteratur

På bakgrunn av forskningsspørsmålene presentert tidligere i oppgaven, ble det satt inn eksklusjonskriterier og inklusjonskriterier for å begrense søket av litteratur, og for å forenkle valg av relevant litteratur (Aveyard, 2019, s. 79).

Opgaven tar for seg artikler de siste ti årene. Grunnen til at det ble satt til ti år og ikke fem var fordi flere relevante artikler og forskning som omhandlet barnevern og minoriteter ble publisert før de siste fem årene. Ved å begrense søket til de siste fem årene, mister man flere gode artikler og forskningsresultat med dette temaet. Med bakgrunn til dette, og nylig årsskifte uten mye relevant forskning i 2021, inkluderes artikler fra og med 2011. Studien tar kun i bruk fagfelleverderte artikler for å sikre høy kvalitet på artiklene.

4.3.2 Fagspesifikke kriterier for valg av litteratur

For at valg av forskningslitteratur skal foregå på en mer strukturell og systematisk måte, er det valgt ut noen fagspesifikke kriterier på bakgrunn av forskningsspørsmålene og valgte teorier. Dette er med på å forebygge en ubevisst « cherry-picking», og for å gjøre man oppmerksom på å identifisere all type forskning som blir relevant for problemstillingen (Aveyard, 2019, s. 74).

Oppgaven ønsker å trekke frem utfordringer knyttet til barnevernsfeltet. På bakgrunn av dette vil oppgaven kun trekke inn forskningsartikler som omhandler den **norske barneverntjenesten**, og utelater andre instanser, samt barneverntjenesten i andre land. Man vil forholde seg til artikler som omtaler barneverntjenesten i lys av begrepsavklaringens definisjon av **etniske minoriteter**, og vil derfor begrense valg av litteratur til å kun inkludere artikler som omtaler **arbeidsinnvandrere, flyktninger eller asylsøkere**. Samtidig vil oppgaven påpeke **foreldre** som de aktuelle brukerne for undersøkelsen. Ved å innsnevre brukeren man ønsker å undersøke på en så spesifikk måte vil man forhåpentligvis kunne få frem artikler som tar opp sentrale temaer som omhandler etniske minoritetsforeldre og den norske barneverntjenesten.

Faglig sett ønsker oppgaven å innhente artikler for å undersøke frykt og mistillitsaspektet uten å bruke disse begrepene som fagspesifikke kriterier, for å komme frem til ulike fenomener som kan konkluderes med frykt og mistillit. På bakgrunn av forskningsspørsmålenes formulering og teoretisk forankring ønsker man å undersøke om utfordringene rundt samhandling mellom etniske minoritetsforeldre og barneverntjenesten stammer fra utfordringer knyttet til **deltakelse og interaksjon**. Dette på bakgrunn av kulturaliseringsaspektet som hindrer forståelse for den samme konteksten, Honneth sin forfektelse av anerkjennelse i deltakelsen, foreldres hindringer til deltakelse i sin situasjon på bakgrunn av et etnosentrisk synspunkt, samt Bronfenbrenners betydning for brukerens muligheter for deltakelse i samfunnet.

Forhåpentligvis vil man gjennom empirien fra disse søkeordene kunne få frem hvilke utfordringer barneverntjenesten opplever i møte med etniske minoritetsfamiliers frykt og mistillit for det norske barnevern, og finne empiri som kan fremme samarbeid mellom

partene. Det utelukkes andre ståsteder, som kan være aktuell for et annet forskningsperspektiv.

4.4 Datainnsamling

Basert på inklusjons- og eksklusjonskriteriene som ble satt, ble det utført et strategisk søk for å samle inn data for forskningen.

Søk etter data ble gjennomført fra og med 21. januar til 11. mars 2021. I begynnelsen av søkeperioden ble det utført tilfeldige søk for å få en oversikt over hvilke typer artikler som var tilgjengelig, da litteraturgjennomgang ikke hadde blitt brukt som metode tidligere i studieforløpet. Det ble deretter gjort systematisk og strategisk søk på Oria med norske og engelske søkeord rettet mot å finne artikler som kunne være med på å besvare oppgavens problemstilling.

Første systematiske søk ble gjort i Oria for å finne kun norske fagfelleverderte artikler fra 2011. Søkeordene som ble brukt var, «Barnevern*» OG «Minoritet*» ELLER «innvandrere*» ELLER «flytkning» OG «foreldre» ELLER «deltakelse» ELLER «interaksjon».

Deretter ble det utført strategisk søk på Oria etter engelske fagfelleverderte artikler med engelske søkeord «Norwegian child welfare*» OG «minorit*» ELLER «refugee*» ELLER «immigrant» OG «parenting» ELLER «participation».

Det kom mange treff under søkeprosessen. Begrunnelsen for valget av de aktuelle artiklene baserte seg på artiklenes relevans for problemstillingen. De fleste artikler skrev generelt om enten etniske minoriteter i møtet med andre instanser, om barnevern og skole, språkproblematikk, og om fosterhjem. Jeg tok derfor utgangspunkt i artiklene som hadde mest relevans til mine fagspesifikke kriterier knyttet til etniske minoriteters direkte tilknytning til deres deltakelse og interaksjon med norske barnevern. Jeg utelukket andre instanser og fenomener. Jeg forsøkte samtidig å velge ut artikler som ubevisst tok for seg samme problematikk fra ulik vinkling, blant annet noe som forfektet positiv samhandling med etniske minoriteter, noe som gikk direkte på relasjon, fordommer og stereotyper, og noe som omhandlet strukturelle rammer og marginalisering knyttet til barneverntjenesten i Norge.

Alle søkene ble gjort med begrensinger vist i Tabell 1. Behovet for å begrense ytterligere med engelske søkeord enn norske skyldes at engelske artikler hadde veldig mange treff som ikke var relevante for problemstillingen. Dette var ikke nødvendig med norske artikler, grunnet at antall treff var overkommelig å gå gjennom.

Tabell 1

Søkeord:	Begrensninger:	Antall treff:	Lest sammendrag:	Brukte artikler:
«Barnevern*» OG «Minoritet*» ELLER «innvandrere*» ELLER «flytkning» OG «foreldre» ELLER «deltakelse» ELLER «interaksjon».	-Artikler fra fagfelleverderte tidsskrifter -Norske fagbibliotek - siste 10 år -barnevern	54	17	2
«Norwegian child welfare*» OG «minorit*» ELLER «refugee*» ELLER «immigrant» OG «parenting» ELLER «participation»	-Artikler fra fagfelleverderte tidsskrifter -Norske fagbibliotek -siste 10 år -social science -child welfare -family studies -social work -Welfare Services	27	7	2

ELLER «interaction»				
------------------------	--	--	--	--

4.5 Analysemetode

For å kunne tolke dataene på en systematisk måte, ble det tatt i bruk «simplified approach». Denne analysemetoden gjør det mulig å analysere og tolke ulike typer artikler ved å trekke frem hovedfunn, identifisere ulikheter, og trekke frem fellestrekk med artiklene på tvers av metoder (Aveyard, 2019, s. 141).

Gjennom analysen ble det observert ulike temaer på tvers av artiklene som samsvarte med hverandre, som førte til at man kunne trekke disse artiklene sammen i drøftingen. De mest sentrale temaene som gikk om igjen var etnosentrisme, marginalisering, representasjoner, anerkjennelse, kommunikasjonsutfordringer, og sosio-økonomiske faktorer, og blir satt fokus på i drøftingen. Funns av tematikk illustreres i tabell 2.

4.6 Studiens troverdighet

Bruken av fagfelleverderte artikler var en av inklusjonskriteriene for artiklene som benyttes i studien. Ved å benytte seg av fagfelleverderte artikler, sikrer man høy kvalitet på kildene som tas i bruk (Aveyard, 2019, s. 114-115). På bakgrunn av min redegjørelse for søkemetodikk og søkeord, ivaretar dette studiens reliabilitet i form av at studien er konsistent i målingene. Dette vil si at andre som tar seg av samme søkemetodikk som beskrevet over vil kunne finne fram til samme resultat (Svartdal, 2015, s. 44).

Artiklene som ble valgt etter det strategiske søket var alle fagfelleverderte artikler fra fagfelleverderte tidsskrifter merket med Publiseringsnivå 1 eller nivå 2 i Norges samfunnsvitenskapelige datatjeneste (NSD). Dette sikrer at artiklene er vurdert som høy kvalitet, og er publisert av tellende kanaler. Med hensyn til kildekritikk og bruken av fagfelleverderte artikler, er empirien som det blir tatt utgangspunkt i faglig gyldig. Dette fører til at empirien som kommer frem i denne oppgaven er valid til en viss grad. Den er ikke sterk nok til å kunne generaliseres til å gjelde alle, men resultatet vil kunne bidra til nyttig forståelse

av allerede eksisterende empiri, som både skaper ny tenkning, troverdighet, og muligheten for drøfting av ny type praksis (Aveyard, 2019, s. 6).

5. Resultater

5.1 Presentasjon av funn

Tabell 2

Forfatter/ dato: Sted	Tittel på artikkel	Formål	Metode for forskning	Hovedfunn / tema	Kritiske vurderinger
Fylkesnes, Iversen, Bjørknes & Nygren / 2015: Norge	Frykten for barnevernet – en undersøkelse av etniske minoritetsforeldres oppfatning	Studie om etniske minoritetsforeldres frykt for barnevernet, samt undersøke tiltak for å adressere mistillit i tjenesten.	Kvalitativ metode - intervju	- krenkelseser - anerkjennelse - sensitivitet - representasjoner - etnosentrisme - stereotypier og fordommer - maktforskjeller - klientifisering - sosio-økonomiske faktorer - marginalisering	-Kun foreldre med flyktningbakgrun n - ikke generaliserbar for alle da det omhandler 10 informanter - Noen informanter bodd i Norge i 2 år. - Tolkproblematikk : Sikret man at informant forstod hva man spurte etter
Fylkesnes & Netland / 2013	God praksis i møte med etniske minoritetsfamilier i barnevernet: saksbehandleres og foreldres erfaring	Å få kunnskap om hvordan foreldre med etniske minoritetsbakgrunn og deres saksbehandlere i gode relasjoner beskrev relasjonene sine og saksbehandlerens fremgangsmåter for hvordan samarbeid og oppfølging ble ansett som god praksis. For å få annen type kunnskap om slikt samarbeid enn	Kvalitativ metode - intervju	- kultursensitivitet - kulturkompetanse - brukermidvirkning - relasjonsbygging - inkludering - kommunikasjon og forståelse	-Utvalg baseres kun på personer der samarbeidet ble ansett som godt. -Ikke generaliserbar -Kvinner var overrepresentert -Flertall av familiene hadde frivillig hjelpetiltak, som gir andre forutsetninger for relasjonsarbeid -Kritisk til om foreldre svarte

		tradisjonelle metoder.			ærlig eller om de svarte slik for å ikke miste den gode hjelpen de har fått, og grunnet asymmetrisk maktforskjell. -Ikke svar på hvorvidt dette førte til god opplevelse for barnet -Saksbehandlers mulige favorisering av utvalgte brukere
Fylkesnes, Iversen & Nygren / 2018	Negotiating deficiency: Exploring ethnic minority parents' narratives about encountering child welfare services in Norway.	Undersøker en gruppe med etnisk minoritets foreldres opplevelse med den norske barnevernstjenesten, hvordan institusjonelle strukturer kan begrense foreldres deltakelse, og hvordan fokus på foreldreferdigheter, byråkrati og økonomi anser etnisk minoritetsforeldre som mangelfull skaper marginalisering.	Kvalitativ metode - intervju	<ul style="list-style-type: none"> - konstruksjon av marginalisering og diskriminering - institusjonelle strukturer - sosio-økonomiske faktorer - normative aspekter - klientifisering - stempling - kommunikasjons problematikk - anerkjennelse - representasjoner 	<ul style="list-style-type: none"> - Ikke generaliserbar grunnet 11 informanter - overrepresentasjon av kvinner som informant - ulik sosio-økonomisk bakgrunn til familiene - alle men en informant fikk hjelpetiltak i hjem, mens to av informantenes barn ble plassert i fosterhjem, noe som skaper forskjell på standpunkt. - stor variasjon på intervju mellom 50-150 minutter - svar kan tolkes feil på bakgrunn av ulik forståelse og kultur - Tolkeproblematikk : Sikret man at

					informant forstod hva man spurte etter
Hollekim, Anderssen & Daniel / 2016	Contemporary discourses on children and parenting in Norway: Norwegian child welfare services meets immigrant families	Undersøke nåværende diskurser om barn og oppdragelse i Norge basert på artikler som reflekterer på samt problematisering av det norske barneverntjenestens interaksjon og intervensjon med immigrant familier med barn.	Kvalitativ metode - diskursanalyse	- etnosentrisme - individualisering - diskurser - representasjoner - stemping - representasjon - normaliserende synspunkt	-Nyhetsartikler skriver om omstridte saker som gir lesertall - ikke generaliserbar - mulig cherry picking av artikler som var omstridte - ingen artikler som viste andre perspektiver av diskurser som omhandlet mer positive sider

«Frykten for barnevernet – en undersøkelse av etniske minoritetsforeldres oppfatninger» av Marte Knag Fylkesnes, Anette C. Iversen, Ragnhild Bjørknes og Lennart Nygren, publisert i Tidsskriftet Norges Barnevern 2015, Vol. 92(2) side 80-96.

Sammendrag: Undersøker etniske minoritetsforeldres oppfatning om kontakten av barneverntjenesten, og utforsket et sentralt tema knyttet til opplevelsen av frykt for barnevernet. Gjennom tematiske analyser ble det trukket frem at frykt ikke primært stammet fra informantenes egne negative erfaringer fra barneverntjenesten, men er forbundet med negative oppfatninger basert på delte representasjoner innad i enkelte etniske minoritetsgrupper. Fryktaspektet ble forbundet med krenkelser, hvor frykten for «å bli fratatt barna, bli usynliggjort, samt bli diskriminert» er gjengående narrative temaer blant informantene. Frykten for å bli fratatt barna forbindes med foreldres opplevelse av usikkerhet og ambivalens i møte med barnevernet, samt manglende kunnskap om barnevernet. Frykten forbindes med opplevelse av avvisning, og at foreldrenes meninger ikke blir vektlagt. Det stilles samtidig spørsmål om strukturelle forhold som faktor for opplevelse av krenkelser i barneverntjenesten, deriblant mangel på kursing av nyankomne innvandrere, mangel på fosterhjem med etnisk minoritetsbakgrunn, og fosterforeldres manglende kunnskap om barnas etniske tilhørighet. Totalt sett vil frykten som blir beskrevet derfor omhandle både normative

og økonomiske strukturer rundt familien som er med på å forhindre godt samarbeid. Undersøkelsen tydeliggjør viktighet av å opparbeide kunnskap om anerkjennelsesteorier, fokus på frykten og representasjonene som oppstår, og forståelsen av sosio-økonomiske faktorer for å kunne forstå utfordringene som oppstår, og for å kunne utøve en sensitiv og legitim tjeneste for grupper der mistilliten er stor.

«God praksis i møte med etniske minoritetsfamilier i barnevernet: Saksbehandleres og foreldres erfaringer» av Marte Knag Fylkesnes og Marit Netland, publisert i Tidsskriftet Norges Barnevern 2013, Vol. 89(4) side 220-235.

Sammendrag: Beskriver hva etniske minoritetsforeldre og saksbehandlere la vekt på som relevant for deres gode samarbeid. Intervjuene ledet frem til en fremgangsmåte, utarbeidet fra begges synspunkter. Fremgangsmåten ved å ta foreldrenes ønsker og behov på alvor, være tilgjengelig, og gi informasjon på en forståelig og åpen måte, var sentral for godt samarbeid. Dette ble samtidig underbygget av annen forskning på samme tematikk. Kulturforskjeller ble sett på som tilstedeværende i forhold til synet på barnet, oppdragelse og omsorg, men ble ansett som uproblematisk for selve samarbeidet. Dette står i strid med annen forskning som påpeker at kulturforskjeller vanskeliggjør samarbeid. Likevel skal ikke kulturforskjellen usynliggjøres, men skal ses på som et forhold som må tas i betraktning for blant annet tidsaspektet, og hvor grundig man skal gå inn i formidling av informasjon og gjensidig forståelse. Samtidig legges det vekt på spesiell kunnskap om kulturforskjeller, da det spiller en viktig rolle for å redusere hindringer for relasjonsbyggingen mellom saksbehandler og foreldre. Likeså var det viktig å innhente informasjon fra foreldrenes ståsted. Fremgangsmåten som ble presentert la til rette for maktforskyvning, som styrket foreldreposisjonen i et asymmetrisk forhold på bakgrunn av brukermedvirkning.

«Negotiating deficiency : exploring ethnic minority parents' narratives about encountering child welfare services in Norway» av Marte Knag Fylkesnes, Anette Christine Iversen og Lennart Nygren, publisert i Child & family social work 2018-05, Vol. 23(2) side 196-203.

Sammendrag: Undersøker etniske minoritetsforeldres erfaringer med barneverntjenesten i Norge. Det ble utforsket og trukket frem hvordan mangel posisjon (deficiency positioning) påvirker samarbeid og mulighet for deltakelse mellom etniske

minoritetsforeldre og barnevernet. Undersøkelsen påpeker fire narrative temaer: a) lære foreldreegenskaper (learning to parent), b) utfordre ekspertkunnskap (contesting expert knowledge), c) lære å bli en klient (learning to be a client), og d) konstruere en mangelfull barneverntjeneste (constructing CWS deficiency). Artikkelen påpekte hvordan norske normative kunnskaper og ferdigheter om foreldreegenskaper plasserer etniske minoritetsforeldre i en mangel posisjon, noe som påvirker foreldrenes mulighet for deltakelse i samarbeidet. Flere yrkesutøvere ser på barnets behov med universale perspektiver, og følger standardiserte mal med egne «sannheter» uten å ta hensyn til familiens kulturelle bakgrunn og individuelle behov. Analysen trekker frem bekymringer for mangler hos barneverntjenestens kompetanse til å utøve tjenester for etniske minoritetsfamilier, og hvor strukturelle faktorer som knappe ressurser kan gjøre etniske minoritetstjenester spesielt sårbare. Samtidig som sosio-økonomiske forhold legges mindre vekt på, forskyves fokuset på å belære foreldre om deres foreldreegenskaper, noe som forårsaker ulikheter. Artikkelen påpeker hvordan fokuset på foreldreegenskaper, byråkratiske forhold, og økonomiske strukturer kan være mekanismer som skaper marginalisering og diskriminering av etniske minoritetsfamilier, og setter dem i en mangelposisjon i kontakten med barneverntjenesten.

«Contemporary discourses on children and parenting in Norway: Norwegian child welfare services meets immigrant families» av Ragnhild Hollekim, Norman Anderssen og Marguerite Daniel, publisert i Children and Youth services review 2016-01, Vol.60 side 52-60.

Sammendrag: Undersøker nåværende moderne diskurser om barn og barneoppdragelse i Norge basert på nyhetsartikler som reflekterer og problematiserer norske barneverns interaksjon og intervensjon med immigrant familier med barn. Analysen ser på hvordan foreldre og barn mulig blir plassert i utbredte diskurser, og hvordan dette påvirker familien. Det ble trukket frem fire tydelige diskurser som omhandlet: 1) Ingen toleranse for foreldres oppdragelse med vold og tvang (No-tolerance for parenting practices implying violence and force), 2) Alle barn regnes som selvstendige individer med like rettigheter (Every child is a subject of individual – and equal – rights), 3) God omsorg er barnesentert og dialog basert (Good parenting is child-focused and dialogue based), og 4) Den norske barneverntjenesten er både autoritær og omstridt i

familiesaker (Norwegian Child Welfare Services - authoritative as well as contentious in family matters). Analysen av diskursene kom frem til at synet om «barnet i sentrum» med egne rettigheter og krav, og foreldre som ansvarpersoner og garantister for barns ferdighetsutvikling fører til en prosess som både standardiserer og homogeniserer barneoppdragelse, noe som fører til at noen grupper foreldre blir sett på som mangelfulle. For å skape inkludering og likhet i et mangfoldig samfunn, er det nødvendig med yrkesutøvere som er opptatt av å utforske alternative tilnærminger, som tar utgangspunkt i brukernes styrker, er bekræftende, utforsker nysgjerrighet, og er dialog basert.

7. Diskusjon

For å gjøre oppgaven mer oversiktlig vil diskusjonens oppbygging deles opp etter forskningsspørsmålene, og trekke frem resultat og teori som enten støtter eller viker fra problemstillingen.

7.1 Hvilke grunner er det til at enkelte innvandrere har mistillit og frykt i forhold til norsk barnevern?

7.1.1 Konstruksjonen av frykt basert på representasjoner

Fylkesnes et al (2015, s. 1) påpekte at frykt ikke ble forbundet med informantenes egne negative erfaringer fra barneverntjenesten, men ble forbundet med negative oppfatninger basert på delte representasjoner innad i enkelte etniske minoritetsgrupper. I flere land finnes det ikke et barnevern, og kunnskapen innvandrere sitter med om barneverntjenesten i Norge er vagt og begrenset (Ali. A., 2013, s. 9). For-forståelsen og kompetansen om barneverntjenestens preges derfor av representasjoner som kan baseres på andres erfaringer, media, og diskurser.

« Jeg hadde det ikke så bra, jeg var ny i landet. Jeg hørte at her, når [barnevernet] tar barna, når barna blir tatt kommer de aldri [hjem igjen]. Så jeg [...], jeg var ikke meg selv faktisk» (Informant i Fylkesnes et al., 2015, s. 16).

«Folk rangerer [barnevernet] veldig ned. [...] For de tror, egentlig [at] de bare tar barn fra familier»

(Informant i Fylkesnes et al., 2015, s. 12)

Fordi det er mangel på kunnskap om hvordan barneverntjenesten arbeider, vil representasjoner og for-forståelser som «*Barnevernet bare tar barn, barnevernet går ikke i dialog med foreldre, Barnevernet diskriminerer*» (Fylkesnes et al., 2015, s. 1) prege deres virkelighetssyn og komme til uttrykk i møtet med det norske barnevern. For-forståelsen kan derfor være byggeklossen for den grunnleggende mistilliten som oppstår på forkant av møtet. Spørsmålet er hvordan disse oppfatningene har blitt konstruert og videreført.

Opplevelsen av frykt kan forbindes med familiers frykt for krenkelser (Fylkesnes et al., 2015, s. 20). Representasjonene som preges, kan ha stammet fra situasjoner hvor andres opplevelse av krenkelser har spilt en rolle for videreføring av frykt for samme krenkelse, gjennom blant annet fordommer og stereotypier. Dette tydeliggjøres av Gullestad (1989) som hevder at enkelte minoritetsgrupper som har lite med majoritetskulturen å gjøre, har enklere for å danne stereotypier basert på antakelser (Aadnesen & Hærem, 2007, s. 60).

Honneth trekker frem viktigheten av å oppnå anerkjennelse på ulike nivåer for å kunne tre inn i en god relasjon, og utvikle en positiv identitet (Honneth, 1995, s. 129). Utfordringene er å ta hensyn til kjærlighet, rettigheter og solidaritet, samtidig som man sitter i en kontroll og maktrolle. Fordi man er mennesker, vil arbeidet alltid være preget av subjektive følelser (Røkesnes & Hanssen, 2012, s. 11-13), noe som tydeliggjøres enda mer når man står imot kulturelle forskjeller om oppdragerstil, holdninger og verdier som går i mot våre egne. Med et spenningsfelt mellom egne for-forståelser og kulturelle koder, og på den andre siden hvor man skal utøve en hjelperolle gjennom profesjonalitet og anerkjennelse, kan det føre til en spenning mellom likebehandling og forskjellsbehandling av etniske minoriteter. Samtidig står man i et spenningsfelt mellom hjelper og kontrollør (Fylkesnes et al., 2015, s. 22). Det bør gjennom dialog og kommunikasjon legges vekt på at verdier og holdninger påvirkes av ulik erfaring, slik at man bør sette seg inn i den andres perspektiv «*og være genuint og respektfullt nysgjerrig*» (Aadnesen & Hærem, 2007, s. 61). Dette for å spore potensielle fordommer og stereotypier som er oppstått i forkant av møtet fra begge parter, forhindre at kulturaliseringsprosessen blir forankret som ett kunnskapsgrunnlag, og for å danne et godt grunnlag for en anerkjennende relasjon.

7.1.2 Krenkende praksis

På den andre siden opplever flere en diskriminerende og stigmatiserende praksis, på bakgrunn av en opplevelse om at norsk barnevern ikke anerkjenner kulturelle forskjeller (Fylkesnes et al., 2018, s. 12-13).

«Saksbehandlere tok rollen som kulturelle instruktører i relasjon til foreldrene, ved at de vektla å informere om det norske systemet og forventninger til foreldreatferd, fremfor å gå i dialog med foreldrene om forskjeller i syn på oppdragelse» (Fylkesnes & Netland, 2013, s. 222).

Fordi et individ er avhengig av anerkjennelse i lys av Honneth sin anerkjennelsesteori, tyder dette på at denne usynliggjøringen, samt følelsen av å ikke bli sett eller hørt, kan skade deres identitet, annengjør individet følelsesmessig fra storsamfunnet, og skape negative følelser (Honneth, 1995, s. 133-134). Disse negative følelsene på bakgrunn av fraværet av anerkjennelse konstruerer og bekrefter dermed representasjoner om barneverntjenesten i Norge, som igjen spres som en virkelighet i minoritetsmiljøene.

I lys av konstruksjonen av frykt, kan man samtidig se hvordan frykt og mistillit konstrueres av for-forståelse, og er et resultat av medias fremstilling av barneverntjenesten gjennom diskurser, både for saksbehandleren og for brukerne. Hollekim et al (2016, s. 1-25) trekker frem hvordan funn av fire diskurser i samfunnet tilskriver både barn og foreldre ulike egenskaper, noe som skaper visse forventninger hos dem selv og andre. Norsk media idealiserer et syn om Norge som et barnesentrert land med foreldre som ene alene har ansvar for barnets utvikling, og et autoritært barnevern hvor artiklene fremhever omstridte saker som setter dype spor (Hollekim et al., 2016, s. 11-15). Naturligvis vil dette prege både barnevernsarbeiderens og familiens for-forståelse for hvordan oppdragelse i Norge skal være, og hvordan de vil bli møtt av barnevernet. Dette gjelder spesielt sårbare etniske minoriteter som kommer fra et annet land, og er mer påvirkbare for å danne holdninger i forhold til media (Næss, 2018).

Honneth sin teori underbygger derfor viktigheten av å opptre i en relasjon med respekt og anerkjennelse for andres kultur for å forhindre negative følelser, samt bygge et grunnlag av

relasjon og tillit. Man forstår hvordan negative følelser påvirker menneskets for-forståelse på bakgrunn av representasjoner og diskurser, hvordan dette opprettholder frykt og mistillit på grunn av krenkelser, og viktigheten av å utøve profesjonelt sosialt arbeid på en anerkjennende måte for.

Med grunnleggende informasjon om konstruksjonen av representasjoner og for-forståelse som skaper mistillit og frykt, hvordan preger dette samspillet mellom innvandrerfamilien og den norske barneverntjenesten?

7.2 Hvordan påvirker mistillit og frykt samspillet mellom innvandrerfamilier og det norske barneverntjenesten?

7.2.1 Kommunikasjonens fallgruver

Kommunikasjon og samhandling er av sentral betydning når man jobber med etniske minoriteter. Språkforskjell, misforståelser og kommunikasjonsfeil er noen eksempler som kan tre frem som utfordring for gode samarbeidsrelasjoner (Fylkenes & Netland, 2012, s, 222). Spesielt på bakgrunn av en for-forståelse preget av frykt og mistillit for barneverntjenesten (Fylkesnes et al., 2015, s. 1). Informanten til Hollekim et al (2016) påpekte at når en foreldre mistet omsorgsretten for barnet sitt så opplevde dem at «Parents not only express great despair concerning their losses but also they do not understand how this has happened» (Dagsavisen 12 November 2012 I Hollekim et al, 2016, s. 12). Samtlige fant Fylkesnes et al (2015, s. 15) at flere informanter opplevde en enveiskommunikasjon med barneverntjenesten, og at barneverntjenesten ikke legger til rette for dialog med foreldre. Man vet at manglende kommunikasjon mellom majoritet og minoritet spiller en stor rolle for utarbeidelsen av stereotypier og fordommer (Aadnesen & Hærem, 2007, s. 59-62), noe som er fundamental for etableringen av god relasjon, og forståelse mellom disse partene.

7.2.2 For-forståelsens begrensninger i relasjonen

Det er ikke kun en skeptisk for-forståelse om barneverntjenesten som påvirker kommunikasjon og samspillet mellom innvandrerfamilier og norsk barnevern, men også for-forståelse om barneoppdragelse i seg selv. Komparative studier viser at sosialarbeidere tar

utgangspunkt i universale perspektiver på barns behov, uten hensyn til ulik kulturell bakgrunn (Fylkesnes et al., 2018, s. 12). Metodikken for barneoppdragelsen kan oppleves som en homogenisert og standardisert oppdragelsesmetode, basert på analysen av ulike nyhetsartikler i Norge (Hollekim et al., 2016, s. 17), og tyder på at diverse synspunkter om foreldreskap og oppdragelse bærer preg av etnosentrisme.

Fylkesnes et al (2018, s. 10) sin informant fikk råd og veiledning av barneverntjenesten. Hun begynte å uttale seg om sin hjemlands oppdragelse som autoritær og insentiv mot barns behov, samt posisjonerte den norske kulturen som en motsats for «den gale måten» i hjemlandet. Med et etnosentrisk utgangspunkt, vil foreldre som ikke faller inn under typisk «norsk oppdragelse», bli vurdert til å gi mangelfull oppdragelse (Hollekim et al., 2016, s. 15-16) og igjen stemplet i møtet, fremfor å bli møtt av en barnevernsarbeider som ikke tar utgangspunkt i sin kultur og normer som målestokk i samtalen. Stemplingen kan forårsake stigmatiseringsprosesser hvor etniske minoriteter kan bli sett på som et sosialt problem på gruppenivå (Skytte, 2009, s. 72-73), og plasseres automatisk i en avvikerrolle, noe som hindrer foreldres mulighet til deltakelse og dialog. Potensielt vil muligheten for samhandling minskes, og frykten og mistilliten forsterkes enda mer. Dette tyder på at hjelpetiltak som blir satt inn kan risikere å ikke adressere de egentlige utfordringene familien har. Analysen av resultatet tyder på at fordommer og stempling kan føre til konstruksjon av en negativ forventning, og deretter utvikling av negativ selvoppfatning (Skytte, 2009, s 72), noe som støtter opp Honneth sin forfektelse av krenkelses påvirkningskraft for identitetsutvikling i relasjonen (Honneth, 1995, s. 133-139).

7.2.3 Sosio-økonomiske faktorer

På bakgrunn av Bronfenbrenners teori, er det problematiserende å forfekte et kulturaliserende synspunkt på familiens utfordringer, da dette kan være et resultat av flere nivåer i et kompleks forhold. Som nevnt innledningsvis har de fleste innvandrere dårligere levekår enn resten av befolkningen, og man vet at ulike typer innvandrere har ulikt utgangspunkt i Norge. Nordiske registerbaserte studier indikerte at barn som mottar tiltak fra barneverntjenesten «er ofte fattigere, bor oftere med en forelder, i mer belastede boområder, dvs. er marginaliserte» (Fylkesnes et al., 2015, s. 21), slik at man i samtaler med etniske minoriteter ikke kan kun ta utgangspunkt i kulturaspektet på bakgrunn av mulig sosio-økonomisk påvirkning. Fylkesnes et al (2015, s. 22) fant også at forskjeller blant minoritets- og majoritetsbefolkningen kunne

stamme fra sosio-økonomisk status, og påpekte sosial ulikhet gjennom «symbolsk/kulturell urett og økonomiske marginaliseringsprosesser» (Fylkesnes et al., 2015, s. 22).

Bronfenbrenners utviklingsøkologiske modell omhandler teoretisk sett barns utvikling og hvordan dem påvirkes av ulike nivåer. Man kan likevel trekke frem Bronfenbrenners ulike nivåer for å forklare hvordan ulike faktorer påvirker familien i sin helhet, og hvordan modellen kan brukes som en form for utredningsmodell for å unngå at man på bakgrunn av et potensielt kulturaliserende perspektiv overser viktige faktorer ubevisst. Spesielt viktig er det når man treffer på etniske minoriteter med frykt og mistillit, da en slik fremgangsmåte kan utvikle god relasjon, og oppleves som anerkjennende i form av å bli sett.

For å sette teorien i perspektiv, kan man ta utgangspunkt i en muslimsk mor og far som bor i en liten bygd grunnet økonomiske forhold (Makro). Familien opplever at flere utsetter dem for negative stereotypier om at de er kriminelle, da det på dette tidspunktet ble skrevet mye om kriminell miljøer med blant annet innvandrere i media (Ekso). Samtidig klarer ikke foreldrene å få seg jobb i arbeidsmarkedet i bygda, delvis grunnet arbeidsmarkedet, og delvis grunnet fordommene (Ekso). Barnet som vokser opp i familien blir ubevisst offer for de samme stereotypiene og fordommene som foreldrene ble utsatt for, og blir formet og utvikles av forventningene som blir satt rundt ham (Meso). Barnet utsetter seg selv for kriminelle miljøer (Mikro), familien havner under barneverntjenestens radar, og situasjonen bekrefter stereotypier som ble satt rundt familien. Familien kan stå i en situasjon hvor barneverntjenesten forfekter foreldreveiledning på mikronivå, og overser familiens komplekse livssituasjon fra de andre nivåene.

Fylkesnes et al (2018) konkluderte med at «cultural script of intensive parenting as well as bureaucratic and economic structures may provide powerful mechanisms for marginalizing refugee parents in social interactions with CWS [barneverntjenesten]» (s. 17), og forfektet hvordan marginalisering og konstruksjonen av fordommer av etnisk minoriteter ble opprettholdt av samfunnets strukturer. Dette peker på at det er behov for å opparbeide et kritisk perspektiv på ulike fenomener fra både et individnivå, men også samfunnsnivå.

Handler det da om dårlig oppdragelse, eller påpeker Bronfenbrenner videre hvordan barneverntjenesten bør bruke modellen for å forstå relevant informasjon fra flere synspunkter som viktige vurderingsgrunnlag (Christiansen & Kojan, 2016, s. 112) for å forhindre at

fordommer, stereotypier, sosio-økonomiske faktorer kommer i veien for relasjonsarbeidet. Bronfenbrenners modell påpeker omsorgssituasjonens kompleksitet, hvor det ensidige fokuset på etnisitet og kultur i møtet med barneverntjenesten bør gjøres på en varsom måte. Dette tyder på at barneverntjenesten bør arbeide på en måte som kan utrede og innhente komplekse opplysninger for å få en helhetlig forståelse av familiens livssituasjon på bakgrunn av ulike betingelser, og for å sikre at hjelpetiltakene som blir satt adresserer de egentlige utfordringene.

Modellen kan også brukes for å gjøre man oppmerksom på stereotypier og fordommer som kan oppstå i hjelperelasjonen, slik at hjelpetiltak ikke har dette som kunnskapsgrunnlag, arbeidet oppleves anerkjennende (jf, Honneths teori) og at familien føler seg sett og hørt fra deres perspektiv i deres unike situasjon. Det er derfor flere linjer man kan koble mellom Bronfenbrenners utviklingsøkologiske modell og teorien om person i situasjon, som forfekter oppnåelsen av brukerens perspektiv for å forstå situasjonen.

Likevel må man forstå at betydningen av kultur i forståelsen av familiens situasjon og behov bør tas med i betraktning i det faglige arbeidet, men bør ikke tillegges den avgjørende vekt slik at «individualitet, kjønn, sosioøkonomiske forhold, og diskriminering mistes av syne» (Fylkesnes & Netland, 2013 s. 221). Det betyr ikke at norsk barnevern skal akseptere oppdragelsesmetoder hvor blant annet fysisk avstraffelse er en norm, men påpeker viktigheten av å trø inn i relasjonen på en respektfull måte som bygger gjensidig tillit, opparbeide en helhetlig samhandlingsperspektiv, og skaper et godt utgangspunkt for veiledning av mer hensiktsfulle metoder på. Fordi etablering av relasjon med et godt tillitsfullt grunnlag var en «viktig betingelse for effektive intervensjoner» (Fylkesnes & Netland, 2013, s. 222), forstår man kommunikasjonens rolle i arbeid med etniske minoriteter. Og gjennom mulighetene foreldrene får til å være autonome i relasjonen ved å få medvirke i større grad, vil dette la foreldrene forstå at det er greit å være annerledes, og forhindre at frykt og mistillit kommer i veien for god relasjon.

7.3 Hva kan norsk barnevern gjøre for å minske mistilliten og frykten og bedre samhandlingen med innvandrerforeldre?

7.3.1 Perspektivenes betydning

Til tross for at barneverntjenesten informerer foreldre om barneverntjenestens sitt arbeid, og er i åpen dialog, kan det fortsatt by på utfordringer. Informasjonsformidling krever at det er tillit til stede. Preges foreldrenes for-forståelse av et barnevern som bare tar barn, kan det være utfordrende å overbevise dem om noe annet (Berg & Paulsen, 2021, s. 26)

Resultatene artiklene forfekter tyder på at Røkenes og Hanssen (2012) sin fire-perspektivmodell bør forankres i større grad i en tjeneste som påvirkes av komplekse faktorer. Spesielt på grunnlag av at etniske minoriteter ofte har språk- og kommunikasjonsproblemer med barneverntjenesten (Fylkesnes & Netland, 2013, s. 228-229), hvor risikoen for misforståelser er større, og hvor faren for fordommer, stereotypier, stempling og kulturaliserende synspunkt kan danne kunnskapsgrunnlaget. En ensidig forståelse på kommunikasjonen med etniske minoriteter er hverken forsvarlig, eller danner et godt kunnskapsgrunnlag for å avgjøre barnevernsarbeiderens handlingsrom.

Prinsippet med barneverntjenesten jeg kan jeg vel forstå, at de er der for å hjelpe en familie i en vanskelig situasjon. Men mesteparten [av tiden] egentlig de skader barn fordi de utplasserer barna vekk fra familien [...] Også jeg merker, også jeg hører fra folk. Hvis prinsippet er å hjelpe både familier og barn, de kunne ha jobbet på en skikkelig grei måte (Informant fra Fylkesnes et al., 2015, s. 13).

Basert på informantens utsagn, er det tydelig at foreldres manglende kunnskapsgrunnlag om barneverntjenesten utgjør en utfordring for samarbeid i et flerkulturelt barnevern (Fylkesnes et al., 2015, s. 13).

Fylkesnes & Netland (2013, s. 220-231) sin beste-praksis studie påpekte at god praksis kjennetegnes av at foreldrenes ønsker og behov ble tatt på alvor, at saksbehandlerne var tilgjengelig, og at informasjon ble gitt på en forståelig og åpen måte. Punktene samsvarer med Røkenes & Hansen sin fire-perspektivmodell, som trekker frem viktigheten av å få frem både foreldrenes- og saksbehandlers forståelse i samme kontekst (Røkesnes & Hanssen, 2012, s. 39). Gjennom resultatene tyder dette på at utfordringer som oppstår i arbeid med etniske minoriteter stammer fra relasjon og kommunikasjonsproblematikk, og et vagt kunnskapsgrunnlag. Fire-perspektivmodellen kan forstås på den måten at man er kritisk reflektert på egen ryggsekk, som gjør man oppmerksom på hvordan dette kan prege samhandlingen med familien i kontakt med barneverntjenesten.

Opparbeidelsen av den andres perspektiv vil ikke kun sette oss inn i den andres situasjon fra deres ståsted, men kan motvirke etnosentrisme ved at man klarer å se forbi konteksten fra vårt eget perspektiv. «Kulturelle forskjeller i syn på barn og barns behov, på oppdragelse og omsorg var sentrale tema i intervjuene» (Fylkesnes et al., 2012, s. 230), hvor forståelsen og begrunnelsen for ulike metoder vektlegges ulikt. Røkesnes & Hanssen påpekte at alle har en egen for-forståelse som vil prege ethvert møte, og ingen vil tolke samme situasjon med like forutsetninger. På bakgrunn av Fylkesnes et al (2012, s. 228) funn om foreldres behov for kontinuerlig informasjon om saksbehandlers tilnærminger, tyder dette på at det derfor bør legges mer vekt på å forsikre at alle parter forstår det intersubjektive perspektivet på samme måte for å forhindre at misforståelser preger samhandlingen, for å oppdage miskommunikasjon (Røkesnes & Hanssen, 2012, s. 41), og for å forstå bakgrunn for ulik atferd dersom dette oppstår.

Røkesnes & Hanssen sin tilnærming tillegger derfor stor vekt på brukermedvirkning i samhandlingen for god samarbeidsrelasjon. Gjennom fire perspektiver arbeidet man mot å unngå misforståelser. Alle fikk informasjon på en forståelig måte som forsikres gjennom metaperspektiv, og perspektivene hjelper saksbehandler med å sette seg i personens situasjon, noe som er fundamental for et godt hjelpearbeid. En slik måte å fremtre på viser engasjement og anerkjennelse som Honneth forfekter, og støttes også av De Boer og Coady (2003) sine funn for god samarbeidsrelasjon (Fylkesnes et al., 2012, s. 232). Brukermedvirkningen gir samtidig foreldrene en følelse av autonomi, og et inntrykk av et barnevern som ikke kun sitter i en maktrolle, men også en hjelperrolle. Dette tyder på at bevisstgjøring av disse faktorene i arbeid med etniske minoriteter er fundamental for å styrke handlings- og relasjonskompetansen til barnevernsarbeideren, og for å sørge for en praksis som både er etisk forsvarlig, men også inkluderende på alle måter.

7.4 Studiens begrensninger

På bakgrunn av selvrefleksjon i etterkant, kan man se at det er potensielle faktorer som kan prege studiens troverdighet, noe som er viktig å være oppmerksom på.

For det første kan det tenkes at jeg på forhånd har en for-forståelse som er preget av egne meninger og tanker om dette aktuelle temaet før forskningen startet, noe som kan føre til at jeg ubevisst fører forskningen min frem til en konklusjon jeg på forhånd av forskningen har komnt frem til, fremfor å danne denne konklusjonen på veien. Dette til tross for at jeg fra start har prøvd å være nøytral under analyse og drøfting. Samtidig er jeg alene om å velge ut, samt tolke artiklene. Forskningsresultat mitt kan ha blitt påvirket av at jeg ubevisst har drevet med «cherry-picking», og forstår artiklene ensidig uten et kritisk blikk selv om jeg forsøker å være nøytral.

Til tross for at artiklene mine ble tatt fra tre ulike tidsskrifter med ulik årstall, står Fylkesnes sentral som første forfatter i tre av artiklene. Har Fylkesnes et allerede bestemt syn på temaet som kan dominere i forskningen hun er en del av, og er forskningsartiklene basert på samme datagrunnlag? Under analysen av artiklene fant man at Fylkesnes sin artikkel fra 2013 baserte seg på en beste-praksis studie, og forankrer drøfting og teori ut fra hva informantene mente fungerte for godt samarbeid. Hennes datagrunnlag skilte seg derfor signifikant fra de andre artiklene ved at fokuset på forskningen ikke tok for seg samme type problemstilling som de andre. Fylkesnes sin involvering i de to andre artiklene fra 2015 og 2018 opplevdes derimot som mer preget av samme datagrunnlag og teori til tross for ulik problemstilling. Artiklene tok i bruk Nancy Fraser sin teori i store deler av drøftingen, slik at noe av drøftingen kom frem til det samme. På bakgrunn av dette valgte jeg bevisst å utelate Nancy Fraser for å se resultatene i lys av annen teori og perspektiv.

8. Avslutning

I lys av de tre forskningsspørsmålene er det tydelig at frykt og mistillit i barneverntjenesten blant etniske minoriteter er et kompleks fenomen som preges av ulike faktorer. Personlige-, samfunnsstrukturelle-, og relasjonelle faktorer spiller alle en sentral rolle for konstruksjonen og opprettholdelsen av frykt og mistillit, og støttes opp av både kulturaliseringsprosessen, Honneth, og Bronfenbrenner sin teori. Diskurser om barneverntjenesten i samfunnet preger tankemønsteret om en etat som fordrer ideal om barns ved og vel, men som samtidig står i et spenningsfelt med diskriminering og marginalisering av etniske minoriteter og deres oppdragelsesformer som ikke samsvarer med den norske. Representasjoner, fordommer og

stereotypier som eksisterer er både opprettholdende faktorer for frykt og mistillit, og står i fare for å frarøve nødvendig hjelp til etniske familier i livskriser.

God relasjon fordrer derfor et barnevern som arbeider for å opparbeide brukerens forståelse av den norske barneverntjenesten. Gjennom kommunikasjon og samspill får partene mulighet til å dele synspunkt om hvordan de oppfatter barnevernet, og deres rolle i hjelperelasjonen (Aadnesen & Hærem, 2007, s. 62). Spesielt fordi drøfting av resultatet tyder på at flere innenfor etniske minoritetsmiljøer opplever barneverntjenesten som en etat som tar barn fra familier, og fremmer diskriminering og marginalisering, hvorav kunnskapsgrunnlaget stammer fra rykter og representasjoner. Analysen påpeker også samfunnsstrukturelle og sosio-økonomiske faktorer, som plasserer familiene i de marginaliserte posisjonene.

Gjennom refleksjon sammen kan barnevernsarbeideren oppdage potensielle fordommer og stereotypier om den norske barneverntjenesten, tilegne foreldre kunnskap og forståelse om barnevernets systemer og rettigheter, opparbeide ulike perspektiver som oppstår i møtet slik at misforståelser kan unngås, og lar foreldre få bygge tillit fra egne erfaringer (Aadnesen & Hærem, 2007, s. 62). Kulturelle aspekter trenger ikke å være en årsak til at samhandling oppleves som utfordrende, men er viktig informasjon for å forsikre individualitet i barneverntjenestens relasjonskompetanse og handlingskompetanse, samt fordrer et barnevern med god nok kunnskap om arbeid med etniske minoriteter. Og fordi arbeid med etniske minoriteter kan oppleves som vanskelig på bakgrunn av frykt og mistillit, viser analysen at presenterte teorier kan brukes som gode verktøy for å skape et stort og anerkjennende handlingsrom som fremmer et godt samarbeid med etniske minoriteter. Dette gjennom felles opplevelse av tydelig og forståelig kommunikasjon, og anerkjennelse av familiens særegne situasjon, noe som forhåpentligvis vil kunne overbevise etniske minoriteter om at «ulven» ikke er så skummel likevel.

8.1 Forslag for videre praksis

På bakgrunn av drøftingen er det fundamentalt å forstå at kulturforskjeller, frykt, og mistillit ikke trenger å stå i veien for samhandling, men krever en barnevernsarbeider som forfekter viktigheten av å innhente de ulike perspektivene som fremmer forståelse. Fire-perspektiv modellen kan tas i bruk som et verktøy som stegvis forsikrer forståelse i alle ledd. Opplevelse

av medvirkning i perspektivoppnåelsen kan samtidig skape følelse om selvhjelp og autonomi, noe som øker sjansen for vellykket intervensjon.

Samtidig er det viktig å se familien fra et samfunnsperspektiv, hvor familiens særegne utfordringer, samt sosio-økonomiske forhold bør legges vekt på. Takket være Bronfenbrenners utviklingsøkologiske modell vet man at barns utvikling preges av flere nivåer, både individuelt og samfunnsstrukturelt. Det er derfor grunnleggende å forstå betydningen av Bronfenbrenners nivåer i lys av et sosialt problems kompleksitet, for å forsikre at hjelpetiltakene som iverksettes i familien tar tak i problemets underliggende utfordringer, og ikke kun de overfladiske trekkene som ses med det blotte øyet.

8.2 Videre forskning

Det finnes fortsatt lite forskning som undersøker etniske minoriteters frykt og mistillit i barneverntjenesten. Problematikken rundt denne tematikken fortsetter å være i søkelyset blant politikerne og antall etniske minoriteter involvert i barneverntjenesten øker. Da man har sett hvordan diskurser og rykter skaper representasjoner kan det derfor være aktuell å undersøke videre hvordan man på samfunnsnivå kan arbeide for å forebygge disse representasjonene blant etniske minoritetsgrupper. Samtidig kan man undersøke hvordan maktforholdet mellom barneverntjenesten og familiene preget samhandling. Forstår familien hva barnevernet egentlig gjør med dem? Hva med familiene som ikke forstår nok norsk og får tilsendt flere vedtak og planer som de skal signere på. Hvordan kan barneverntjenesten jevne ut maktforholdet og bidra til mer brukermedvirkning i arbeid med minoritetsfamilier? Dette kan forhåpentligvis være steget mot større forståelse i arbeid med etniske minoriteter i belastende situasjoner.

9. Litteraturliste

Aadnesen. B. N. & Hærem. E. (2007). *Interkulturelt barnevernsarbeid*. Universitetsforlaget * **Kapittel 1 og 3, s. 20-36 og 53-64. 27 sider**

Ali. A. (2013) *Flerkulturelt barnevern?*. Norsk innvandrersforum.
<http://norskinnvandrersforum.no/wp-content/uploads/2014/05/Rapport-Norsk-Innvandrersforum-20131.pdf> * **28 sider**

Aveyard, H. (2019). *Doing a literature review in health and social care: a practical guide* (4. utg.). Open University Press

Barnevernloven. (1992). *Lov om barneverntjenester* (LOV-1992-07-17-100)

Berg. B & Paulsen. V. (2015). Myter eller realiteter? - Møter mellom innvandrere og barnevernet. *Tidsskriftet Norges barnevern*, 92(2), 152-156. <https://doi-org.ezproxy.uis.no/10.18261/ISSN1891-1838-2015-02-08> * **4 sider**

Berg. B. & Paulsen. V. (Red.). (2021) *Møter mellom minoriteter og barnevernet*. Universitetsforlaget * **Kapittel 1 og 2, s. 11-34. 23 sider**

Bufdir. (2017, 07. juli). *Barnevernstiltak til barn med innvandrerbakgrunn*.
https://www.bufdir.no/Statistikk_og_analyse/Barnevern/Barnevernstiltak_blant_barn_med_ulik_landbakgrunn/ * **6 sider**

Buzungu. G. F. (Red.). (2021) *Møter mellom minoriteter og barnevernet*. Universitetsforlaget * **Kapittel 7, s. 116-130. 14 sider**

Bø. B. P. (Red.). (2010). *Integrasjon og mangfold: Utfordringer for sosialarbeideren*. Cappelen Damm * **Kapittel 7, s. 206-230. 24 sider**

Christiansen. Ø., Iversen O. & Kojan. B. H. (Red.). (2016). *Beslutninger i barnevernet*. Universitetsforlaget

Czarnecki, M. (2018). *Norsk barnevern sett utenifra; Stiller det urimelig krav?*.

Fagbokforlaget * **s. 5-14. 9 sider**

Dalland, O. (2012). *Metode og oppgaveskriving* (5.Utg.). Gyldendal Norsk Forlag * **Kapittel**

7 s. 111-122. 11 sider

Ellingsen, I. T. & Skjefstad, N. S. (Red.). (2016). *Sosialt arbeid: en grunnbok*.

Universitetforlaget

Fraser, N. (2003). *Redistribution or recognition: a political-philosophical exchange*. Verso *

Kapittel 3, s. 198-222. 24 sider

Fylkesnes, M. K. (2018). *Frykt, forhandlinger og deltakelse: Ungdommer og foreldre med etnisk minoritetsbakgrunn i møte med den norske barnevernstjenesten*. Universitetet i Bergen.

[https://bora.uib.no/bora-](https://bora.uib.no/bora-xmlui/bitstream/handle/1956/17871/Dr%20thesis_2018_Marte%20Knag%20Fylkesnes.pdf?sequence=1&isAllowed=y)

[xmlui/bitstream/handle/1956/17871/Dr%20thesis_2018_Marte%20Knag%20Fylkesnes.pdf?sequence=1&isAllowed=y](https://bora.uib.no/bora-xmlui/bitstream/handle/1956/17871/Dr%20thesis_2018_Marte%20Knag%20Fylkesnes.pdf?sequence=1&isAllowed=y) * **4 sider**

Fylkesnes, M. K., Iversen, A. C., Bjørknes, R. & Nygren, L. (2015). Frykten for barnevernet:

en undersøkelse av etniske minoritetsforeldres oppfatninger. *Tidsskriftet Norges barnevern*,

92(2), 80-96. <https://doi-org.ezproxy.uis.no/10.18261/ISSN1891-1838-2015-02-02> * **16 sider**

Fylkesnes, M., Iversen, A. C. & Nygren, L. (2018). Negotiating deficiency: Exploring ethnic

minority parents' narratives about encountering child welfare services in Norway. *Child and*

Family Social Work, 23(2), 196-203. <https://doi.org/10.1111/cfs.12400> * **7 sider**

Fylkesnes, M. K. & Netland, M. (2013). God praksis i møte med etniske minoritetsfamilier i

barnevernet: saksbehandleres og foreldres erfaringer. *Tidsskriftet Norges barnevern*, 89(4),

220-235. <https://doi-org.ezproxy.uis.no/10.18261/ISSN1891-1838-2012-04-02> * **15 sider**

Garcia, E. L. & Berg, B. (Red.). (2021) *Møter mellom minoriteter og barnevernet*.

Universitetsforlaget * **Kapittel 6, s. 98-115. 17 sider**

Helgesen. L. A. (2011). *Menneskets dimensjoner: Lærebok i psykologi* (2. utg.).

Høyskoleforlaget

Hollekim. R., Anderssen. N. & Daniel. M. (2016). Contemporary discourses on children and parenting in Norway: Norwegian Child Welfare Services meets immigrant families. *Children and youth services review*, 60, 52-60. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2015.11.004> * **8 sider**

Honneth. A. (1995). *The struggle for recognition: The moral grammar of social conflicts*.

Polity Press * **Part 2, s. 65-140. 75 sider**

Honneth. A. (2003). *Redistribution or recognition: a political-philosophical exchange*. Verso

* **Kapittel 2, s. 110-160. 40 sider**

Kaya. M. S. (Red.). (2010). *Integrasjon og mangfold: utfordringer for sosialarbeideren*.

Cappelen Damm * **Innledning og kapittel 1 s. 13-94. 81 sider**

Kaya. M. S. (Red.). (2010). *Integrasjon og mangfold: utfordringer for sosialarbeideren*.

Cappelen Damm * **Kapittel 3 s. 119-39. 20 sider**

Levin. I. & Ellingsen. I. T. (Red.). (2016). *Sosialt arbeid: en grunnbok*. Universitetsforlaget

Lunga. S., Fylkesnes. M. K. & Hagatun. K. (Red.). (2021) *Møter mellom minoriteter og barnevernet*. Universitetsforlaget * **Kapittel 4, s. 57-79. 22 sider**

Meld. St. 6 (2012-2013). *En helhetlig integreringspolitikk*. Barne- og familiedepartementet. *

10 sider

Myers. D., Abell. J., Kolstad. A. & Sani. F. (2010). *Social psychology*. McGraw-Hill

education * **Kapittel 4, s. 95-143. 48 sider**

Næss. M. L. (2018). *Minoriteter i mediene*. NDLA.

<https://ndla.no/subject:14/topic:1:185993/resource:1:79757?filters=urn:filter:94dfe81f-9e11-45fc-ab5a-fba63784d48e> * **8 sider**

O'Leary. Z. (2004). *The essential guide to doing research*. SAGE Publications Ltd. *

Kapittel 5 og 6, s. 56-83. 27 sider.

Paulsen. V., Thorshaug. K. & Berg. B. (2014). Møter mellom innvandrere og barnevernet.

NTNU Samfunnsforskning AS,

<https://samforsk.no/Publikasjoner/Kunnskapsstatus%20barnevern%20og%20innvandring.pdf>

*** 77 sider**

Rugkåsa. M. (Red.). (2021) *Møter mellom minoriteter og barnevernet*. Universitetsforlaget *

Kapittel 10, s. 173-183. 10 sider

Rugkåsa. M., Ylvisaker. S. & Eide. K. (2017) *Barnevern i et minoritetsperspektiv: Sosialt arbeid med barn og familier*. Gyldendal Norsk Forlag

Røkesnes. O. H. & Hanssen. P. H. (2012). *Bære eller bryte* (3. utg.). Fagbokforlaget * **Hele boka s. 9-290. 281 sider**

Skytte. M. (2019). *Etniske minoritetsfamilier og sosialt arbeid* (3. utg.). Gyldendal Norsk Forlag * **Innledning, kapittel 1 og 2, s. 13-114. 101 sider**

SSB. (u.å.). *Fakta om innvandring*. Hentet 2021, 04. april fra

<https://www.ssb.no/innvandring-og-innvandrere/faktaside/innvandring> * **11 sider**

Svartdal. F. (2015). *Psykologiens forskningsmetoder: en introduksjon* (4. utg.).

Fagbokforlaget * **Kapittel 2, s. 41-68. 27 sider**

Tessem. L. B. (2015, 3. mars). *Lang vei til barns rettsvern*. Aftenposten.

<https://www.aftenposten.no/norge/i/6qk5o/lang-vei-til-barns-rettsvern> * **8 sider**

Antall sider selvvalgt litteratur : 1083 sider